

COĞRAFI İŞARETLER AFYONKARAHİSAR BULUŞMASI

**Coğrafi İşaretlerin Hizmetinde Türkiye'den Bir Ses:
7. Yılına Girerken YÜciTA**

Selim Çağatay *

4-5 Ekim 2018

*Prof. Dr. YÜciTA (Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı) ve Akdeniz Üniversitesi

Sunum Planı

- *YÜciTA'nın Kökenleri: 1997-2012*
- *Coğrafi İşaretler için Yoğun Farkındalık Çalışmaları: 2012-2017*
- *YÜciTA için Yeni Yönelimler: 2018-...*

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı
(YÜciTA-www.yucita.org)

YÜciTA'nın Kökenleri: 1997-2012

Akdeniz Üniversitesi

Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi bünyesinde

- Türkiye ile aynı iklim kuşağında olan Akdeniz Ülkeleri ile işbirlikleri
 - Akdeniz yerel bilgi ağının kurulması
- Özellikle Fransa işbirliği ile farklı kapasitelerde eğitim ve araştırma projeleri
 - Gıda Ekonomisi ve İşletmeciliği Yüksek Lisans Programı
- Tarım-gıda sektörü çerçevesinde özellikle Yöresel Ürünlere odaklanan BM/FAO, AB vb. kuruluşlarca fonlanan araştırma projeleri, uluslararası seminerler

YÜciTA'nın Kökenleri: 1997-2012

- Örnek saha çalışmaları:
 - Seramik * Mersin cezeryesi
 - Lületaşı * Ege sultani üzümü
 - Buldan bezi * Zeytinyağı
 - Şarap * Aydın kuru incir
 - Manisa kuru üzüm * Divle obruk peyniri
- Spesifik olarak Coğrafi İşaretlere yönelim
 - Ve..... 2012 yıl sonu...

Coğrafi İşaretler için Yoğun Farkındalık Çalışmaları: 2012-2017

Kuruluşumuz:

YÜciTA 3. Uluslararası Antalya Coğrafi İşaretler Semineri bitiminde, 15 Ekim 2012 tarihinde Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu ve Prof. Dr. Selim Çağatay tarafından kurulmuştur.

Misyonumuz:

Ülke genelinde:

- Coğrafi İşaretlerin önemi hakkında farkındalık yaratarak Türkiye'de ideal bir Coğrafi İşaretler sisteminin kurulabilmesi,
- Yöresel ürünlere değer kazandırılarak sürdürülebilir kırsal kalkınmanın desteklenmesi,
- Kültürel ve biyolojik çeşitliliğin korunması konularında çalışmaktır.

Coğrafi İşaretler için Yoğun Farkındalık Çalışmaları: 2012-2017

Bu bağlamda, Türkiye’de Coğrafi İşaret tescillerinin artması ve Coğrafi İşaretli ürünlerimizin uluslararası kuruluşlar tarafından tescili konusunda çaba harcamak da YÜciTA’nın misyonu içinde yer almaktadır.

Vizyonumuz:

Türkiye’de ideal bir Coğrafi İşaretler sisteminin kurulabilmesinde temel sivil aktörlerden birisi olmak.

Coğrafi İşaretler için Yoğun Farkındalık Çalışmaları: 2012-2017

Etik Kurallarımız:

YÜCİTA üyelerinin birbirleri ve diğer üçüncü kişiler ile olan ilişkilerinde aşağıda yer alan etik kurallar doğrultusunda hareket edilir.

- Gönüllülük esası
- Karşılıklı saygı ve güven
- Fikri ve sınai mülkiyet haklarına saygı
- Sorumluluk
- Misyon ve değerlere bağlılık
- YÜCİTA ruhunu taşımak

Coğrafi İşaretler için Yoğun Farkındalık Çalışmaları: 2012-2017

Ekibimiz/Komitelerimiz/Gönüllü Üyelerimiz:

- Akademiden, meslek örgütlerinden, kamu kurumlarından, çok-uluslu şirket çalışanlarından ve özel sektörden 30-35 aktif üye
- ~370 gönüllü üye
- Aktif üyelerin uzmanlıklarına göre oluşturulmuş 6 temel komite ve bir Yürütme Kurulu:
 - Hukuk Komitesi
 - İletişim Komitesi
 - Ar-Ge Komitesi
 - Uluslararası İlişkiler Komitesi
 - Kurumsal İlişkiler Komitesi

Coğrafi İşaretler için Yoğun Farkındalık Çalışmaları: 2012-2018

Bilimsel Faaliyetler:

Ulusal Etkinliklerimiz

- 2018 Yılı 27 Nisan Gastronomi Sempozyumu, İstanbul
- 2018 Yılı 3 Mayıs İstanbul Gastronometro Çalıştayı
- 2018 Yılı 16 Mayıs Antalya Lions Kulübü Toplantısı
- 2018 Yılı Kadın Kooperatifleri Buluşması, İstanbul
- 2018 Yılı 11-13 Mayıs Gastro Alaturka Etkinliği, Antalya
- 2018 Yılı 1-5 Temmuz Malatya Kayısısı Araştırması
- 2018 Yılı 12-13 Temmuz Avrasya Doğal Beslenme ve Sağlıklı Yaşam Zirvesi
- 2018 Yılı 25 Temmuz Kapıdağ Mor Soğanı Semineri
- 2018 Yılı 5 Eylül İnegöl Coğrafi İşaretler Çalıştayı
- 2018 Yılı 4-5 Ekim Coğrafi İşaretler Afyonkarahisar Buluşması

Coğrafi İşaretler için Yoğun Farkındalık Çalışmaları: 2012-2018

Bilimsel Faaliyetler:

Ulusal Etkinliklerimiz

- 2017 Yılı 2. Toplantı-Mardin Sempozyumu
- Coğrafi İşaretler Zirvesi 28-29 Nisan 2017
- 2017 Yılı Çanakkale Ulusal Peynir Çalıştayı
- 2017 Yılı Tadında Anadolu Semineri
- 2017 Yılı Ulusal Süt Çalıştayı
- 2015 Yılı Burdur Sempozyumu
- 2015 Yılı Ankara Konferansı
- 2015 Yılı 2. Toplantı-Kayseri
- 2015 Yılı 1. Toplantı-Gaziantep
- *2016 Yılı Aydın Paneli
- *2016 Yılı 1. Toplantı-Muğla
- *2014 Yılı 2. Toplantı-Hatay
- *2014 Yılı 1. Toplantı-Erzincan
- *2013 Yılı 2. Toplantı-Rize
- *2013 Yılı 1. Toplantı-Aydın

Coğrafi İşaretler için Yoğun Farkındalık Çalışmaları: 2012-2018

Bilimsel Faaliyetler: Uluslararası Etkinliklerimiz

- Antalya Uluslararası Coğrafi İşaretler Semineri IV (18-21 Kasım 2016)
- 18 Mayıs 2015 İzmir Semineri
- Antalya Uluslararası Coğrafi İşaretler Semineri III (10-14 Ekim 2012)
Türkiye’de ve Diğer Akdeniz Ülkelerinde Coğrafi İşaretler ve Yerel Gıda Değer Zincirlerinin Yönetişimi
- Antalya Uluslararası Coğrafi İşaretler Semineri II (16-18 Aralık 2010)
Türkiye ve Diğer Akdeniz Ülkelerinde Coğrafi İşaretler, Sosyo-Ekonomik Hareketlilik ve Biyo-Kültürel Özvarlık
- Antalya Uluslararası Coğrafi İşaretler Semineri I (24-26 Nisan 2008)
Akdeniz Ülkelerinde Yöresel Ürünler, Coğrafi İşaretler ve Sürdürülebilir Bölgesel Kalkınma

Coğrafi İşaretler için Yoğun Farkındalık Çalışmaları: 2012-2018

Bilimsel Faaliyetler: Saha ve İkincil Veri ile Çalışmalarımız

- Finike portakalı
- Antalya tavşan yüreği zeytini
- Siirt fıstığı
- Antep fıstığı
- Pervari balı
- Nizip zeytinyağı
- Sultani üzüm
- Aydın inciri
- Giresun fıındığı
- Malatya kayısısı

Coğrafi İşaretler için Yoğun Farkındalık Çalışmaları: 2012-2018

Bilimsel Faaliyetler: Yayınlarımız/Bilimsel Arşivimiz

YÜciTA Üyeleri **Diğer Akademisyenler**

Kitap	4 (Türkçe) 1 (Fransızca) 2 (İngilizce)	1 (İngilizce)
Makale	19	26 (İngilizce) 15 (Türkçe) 1 (Fransızca)
Tebliğ	4	4
Tezler	6	4
Diğer		21

Coğrafi İşaretler için Yoğun Farkındalık Çalışmaları: 2012-2018

Medya/İletişim-Etkileşim:

Basında 9 adet YÜciTA Bildirisi

Basında YÜciTA ile ilgili 30 adet Haber

YÜciTA'nın verdiği Röportajlar: 15

YÜciTA ile ilgili 10 TV Programı

YÜciTA için Yeni Yönelimler: 2018-...

- YÜCİDER kuruldu
- 3 Aylık YÜciTA Bülteni
- YÜciTA Dergisi çalışmaları

YÜciTA için Yeni Yönelimler: 2018-...

Coğrafi İşaretler konusunda “farkındalık” çalışmalarından sonraki adımlar neler olmalı?

Hangi konulara yönelmeliyiz ?
(YÜciTA ve tüm paydaşlar)

Anahtar kelimeler:

Yönetişim, Denetim, Örgütlenme, Politika, Cİ Değer
Zinciri/leri, Risk

YÜciTA için Yeni Yönelimler: 2018-...

- Basına düşen görevler/Basın nelere önem vermeli?
 - YÜciTA: deklarasyonlar...
- Araştırmacılar, akademisyenlere düşen görevler/Hangi konular araştırılmalı?
 - YÜciTA: İdeal Cİ yönetişimi için pilot çalışmalar; Finike portakalı, Malatya kayısısı
 - YÜciTA: özellikle tarımsal Cİ'ler için yerel ve küresel değer zinciri bazında politika çerçevesinin ve araçlarının saptanması

YÜciTA için Yeni Yönelimler: 2018-...

YÜciTA için Yeni Yönelimler: 2018-...

BASIN

- Cİ ile ilgili yazılı basın taraması; taranan kaynaklar:
 - YÜciTA arşivinden 176 haber
 - Dünya Gazetesinde 52 haber
 - Dünya Gazetesinde 5 köşe yazısı
- Anahtar kelimelerin görülme sıklığı (TESCİL kelimesinin görülme sıklığına nazaran)
 - Yönetişim 5 kez TESCİL 450-500 arasında
 - Denetim 14 kez
 - Örgütlenme 1 kez
 - Politika, Değer Zinciri, Risk 0

YÜciTA için Yeni Yönelimler: 2018-...

Önemli sorular:

- Neden tescil alınıyor?
- Tescil amaca ulaşmak için yeterli mi?
- Cİ tescili nasıl amacına ulaşabilir?
- Cİ'ler sahip kurumlarca nasıl yönetiliyor?
- Cİ'lerde yönetim deyince ne anlıyoruz?
- Cİ'ler sisteminin sağlıklı işletildiğine emin miyiz?
- Cİ'ler sistemini kimler denetliyor?
- Denetim mekanizması hedefe ulaşmak için yeterli mi, eksikleri var mı?
- Cİ'leri bekleyen riskler nelerdir?
- Sadece Cİ'ler mi yoksa ait oldukları değer zincirleri mi?
- Cİ'lere yönelik politikalarımız var mı?

YÜciTA için Yeni Yönelimler: 2018-...

ARAŞTIRMACILAR

- Türkiye Cİ'lerine benzer Cİ'lere sahip ve Cİ sistemini etkin uygulayan ülkelerle tecrübe paylaşımı, ortak projeler
- Türkiye'de **PİLOT** bir veya birkaç farklı ürün grubundan Cİ için ideal **YÖNETİŞİM** nasıl gerçekleştirilir?
 - Aktörlerin belirlenmesi
 - Yetki ve sorumlulukların tanımlanması
 - Mevzuat eksikliklerinin ve yetersizliklerin saptanması, öneriler geliştirilmesi

YÜciTA için Yeni Yönelimler: 2018-...

- **PİLOT** Cİ'lerde **DENETLEME** nasıl yapılmalı?
 - Aktörlerin belirlenmesi
 - Yetki ve sorumlulukların tanımlanması
 - Mevzuat eksikliklerinin ve yetersizliklerin saptanması, öneriler geliştirilmesi
- **PİLOT** Cİ'lerde **ÖRGÜTLENME** nasıl olmalı?
 - Başarılı kooperatiflere yönelim
 - Kooperatif içi güven ilişkisi nasıl kurulur
 - Kooperatiflerin finansman probleminin çözümü
 - Kooperatiflerin pazara açılımı

YÜciTA için Yeni Yönelimler: 2018-...

- **PILOT** Cİ'lerde **DEĞER ZİNCİRİ** analizi
 - Zincir halkaların tanımlanması, tespit edilmesi
 - Halkalar arası ilişkilerin incelenmesi
 - Bilgi akışı
 - Materyal akışı
- **DEĞER** oluşumu (**Ürün Fiyatı**)
- **DEĞER** katan/**eksilten** halkaların ve ilişkilerin tespit edilmesi
- **DEĞER** eksilten faktörlerin iyileştirilmesi için öneriler geliştirilmesi

YÜciTA için Yeni Yönelimler: 2018-...

- Coğrafi İşaretlere yönelik iktisadi politikalar nasıl oluşturulmalı?
- Türkiye Cİ'lerine benzer Cİ'lere sahip ve Cİ sistemini etkin uygulayan ülkelerle tecrübe paylaşımı, ortak projeler:
Ne tür politikalarla Cİ'leri ve Yörelerini destekliyorlar?

YÜciTA için Yeni Yönelimler: 2018-...

POLİTİKA YAPICILAR

- Türkiye nereye odaklanmalı?
 - Ürün odaklı
 - Yöre odaklı

Ürün odaklı politika araçları nelerdir?

Yöre odaklı politika araçları nelerdir?

- Ürün odaklı politikadan kırsal gelişmeye aktarım nasıl gerçekleşecek?
- Ne tür Cİ'ler için ürün odaklı politikalar geliştirilebilir?
- Ne tür Yörelere için yöre odaklı politikalar geliştirilebilir?
- Politika ön- ve sonrası- etki analizleri

YÜciTA 2019-...

- İdeal Cİ yönetişimi için pilot çalışmalar: Finike portakalı, Malatya kayısısı
- Tarımsal Cİ'ler için değer zinciri bazında politika çerçevesinin saptanması

YÜciTA için Yeni Yönelimler: 2018-...

- Sağlıklı ve etkin işleyen Coğrafi İşaretler sistemi için RİSK unsurları nelerdir?
 - Ne tür riskler?
 - Önlemler?
- İlk kez 10. Kalkınma Planında (2014-18) kırsal kalkınma faslına konu olan Coğrafi İşaret'ler bir etki yarattı mı? Kim takip ediyor, hangi kurum? 11. KP'de buna yer verilecek mi, neden?
- 2016'da değişen tarım politikaları içinde genç çiftçilere Cİ'lere yönelmeleri sonucunda vaad edilen hibe destekleri: nasıl bir etki yarattı? Kim takip ediyor, hangi kurum?

Teşekkürler...

YÜciTA-www.yucita.org